

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla XXXVI. Pro possessore habetur, qui dolo desiit poßidere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

R. Omnia rescripta PP. stricti juris sunt, & respuunt interpretationem, quemadmodum in *Proleg. §. 10.* diximus. Ideò non valet alterius beneficii collatio, quia extra voluntatem concedentis est, qui personæ dignitati provisum desiderat: quod in minori beneficio non fiet.

Obj. 2. In hæreditate partes contineri n. r. supponitur, nec obscurum est; hæredi tamen non licet unam alteramve partem duntaxat adire, sed totam, quanta est, hæreditatem capere debet, vel penitus abstinere l. 2. tit. de acquir. vel omitten. hæreditate: imò nec filius hæres institutus legitimam retinere potest, & residuum hæreditatis repudiare. Cynus in l. Hæres instituta. C. de impuberum subst. quem Baldus, & Caserio sequuntur.

R. Regula Iuris Civ. 7. est. *Ius nostrum non patitur, eundem in paganis & testato & intestato decepsisse, earumque rerum naturaliter in se pugna est, ut testatus, & intestatus quis sit.* Hinc manifestè liquet, repugnare leges, ut testamentum, & hæreditas dividatur: adeoq; cessat Regulæ nostræ dispositio de minore, quod contineatur in majore, seu tota. V. Decium in Reg. cit. *Ius nostrum.*

Eadem responsio aliis quoque objectionibus applicanda est. Universe enim quando jus aliquod in particulari resistit: vel quando dispar ratio inter-

venit, à communi placito receditur, v. *Canis. & Barb. in Comment.*

Obj. 3. In l. *Gracè. §. Illud. tit. de fideiuss.* Vlpianus dicit, commune esse in universis, qui pro aliis obligantur, si fuerint in duriolem causam adhibiti, eos omninò non obligari: In leviori planè causam accipi posse.

R. Obscuritatem in hac lege imaginatur *Peckius*, eamque auget plurimum DD. interpretationibus, sine causa. Etenim *Glossa* expositio plana & facilis est, non obligari fideiussores ultra æquitatem, ubi causa durior, vel deterior est. Tu promissisti mihi centum, & das fideiussorem pro ducetis, ad hanc summam non tenetur. Si autem promissisti mihi centum, tunc potest dare fideiussorem pro quinquaginta. Ecce quam benè conveniat cum Regula nostra, quod eam obscurare, vel etiam evertere putabatur.

Obj. 4. Ex mente *Papiniani* irrita stipulatio est sic facta. Hanc summam centum aureorum, quæ est in mensa, dare spondes? Si in mensa non sint centum aurei, sed pauciores. l. *Si ita stipulatus fuero. tit. de verb. oblig.*

R. Stipulatio non excedit mentem contrahentium: proinde inanis est promissio, cui non respondet quantitas rei promissæ. Neque enim in 80. vel 90. sed 100. aureos convenerant. *Meuschen. de arbitr. casu 213. n. 30.*

REGULA XXXVI.

Pro possessore habetur, qui dolo desit possidere.

- I. Eodem sensu Reg. I. C. 173. Qui dolo desit possidere, damnatur, quia pro possessione doli est. Et 192. Partem esse conditionem oportet ejus, qui quid

quid possideat, vel habeat, atque ejus, cujus dolo malo factum sit, quo minus possideret, vel haberet, idque idco ne cui dolo, & fraus patrocinetur. *a. Sedes. de re script. l. 1. §. 1. tit. de doli mali, & met. exc.* Vix regulæ hujus, & ulus apparet in rei vindicatione. *l. Quod si dolo. 22. cum l. prac. tit. de rei vendicat.* Item in petitione hæreditatis, in actionibus ad exhibendum, noxali, rerum amotarum, in interdicitis, quorum bonorum, quorum legatorum, & ne quid in loco publico.

Exemplum *Gloss.* producit ex *c. Ecclesia s. Maria. Ut lite pendente.* Cùm possideres rem meam, ad fraudandum desisti possidere, possum agere contra te, rei vindicatione, quasi adhuc possideres. Nam quod dolo dimisisti possessionem, pro possessore agnosceris. Quod si rem ipsam redhibere nequeveris, ad æstimationem iudex condemnabit. *2. ex l. Sed etsi. §. quod ait. tit. de petit. hered.* Si possessor pro hærede dolo desit possidere, conveniri potest, non secus, atque si adhuc possideret. Si autem res fortuito casu perit, immunis erit, modò non fuerit in mora restituendi.

Cæterum quod dolo non præsumitur, allegans illum probare debet. *l. Quoties. §. Qui dolo. tit. de prob.* Circumspiciet ergò Actor, num quid inter venerit, ex quo conjectura sumatur, doli admisi, puta, si post litem contestatam rem vendidit, vel donavit. Nam si ante hoc fecerit, non vindicatio rei, sed actio in factum dabitur, ex titulo de alienatione iudici mutandi causa facta.

11. Amplia. Ad eum quoque, qui

toto tempore bonæ fidei possessor extitit. *l. Si bona fid. tit. de noxal. actionib.* Si bona fidei possessor. (ait *lul. Paulus.*) eum servum, quem bona fide possidebant, dimiserit, ne agi cum eo ex noxali causa possit, obligari eum actione, quæ datur adversus eos, qui servos in potestate habent, aut dolo fecerunt, quo minus haberent, quod per hoc adhuc possidere videntur. 2. Ad eum, qui aut verè possedit, aut possidere existimatur, cuiusmodi est colonus, & qui causa rei servandæ in possessionem mittitur. *l. 3. §. Creditor. tit. Vti possidetis.* Hoc autem delicti, & fraudis odio fit, ne dolo alioqui impunitus maneat, sintque melioris conditionis homines improbi, quàm boni, & iusti. 3. Is quoque pro possessore habetur, in sui damnum scilicet, qui mentitus est, se possidere. Nam in iudicio, si quis respondeat, se rem, de qua vindicanda agitur, possidere, in eoque persistat usque post litem contestatam, condemnabitur ut possessor, etiam comperto mendacio. *l. Is qui. se. tit. de rei vendic.* 4. Idem dicendum de eo, qui per dolum efficit, ne possideret. Nam disertis verbis. *Ulpian. l. Sed etsi. §. perinde. tit. de petitione hæreditatis.* Is, ait, qui dolo fecit, quò minus possideret, ut possessor condemnatur. Accipies, si ve dolo desierit possidere, si ve dolo possessionem nolueritmittere. Quod verum, cùm quis in ea causa est, ut ex contractu, vel quasi contractu teneatur acquirere. 5. non interest, utrum res aliquando possessa adhuc extet, an verò perierit, & quocunque modo vel casu perierit.

6. Perinde fuerit etiam, fructum ex illa perceperit, vel non perceperit. *l. 1. §. ex die. tit. de vi, & vi armat. l. Certum C. de rei vendic.* Nam si malæ fidei possessor fuit, tenetur etiam de fructibus, quos non percepit, & quos diligens paterfam. percipere potuisset. 7. Ad illum extendi debet, qui non dolo, sed lata culpa desit possidere. Ea enim regulariter, (exceptis causis capitalibus) dolo æquiparatur. *l. Mulier. §. Sed etsi. tit. ad S. C. Trebellianum. Gaill. l. 2. obs. 110. n. 2.* & denique idem in beneficiis Ecclesiasticis locum habet. Nam qui dolo possidere desinit unum, ut obtineat alterum, re cognita pro possessore duorum condemnabitur. *Rebuff. in Tract. nominationum. q. 9. n. 19.*

III. Objicitur, inter possessorem, & eum, qui possidere desit, multæ differentiæ sunt, quo modo igitur æquiparari possunt? Differunt 1. qui verè possidet, directa actione convenitur, qui desit possidere, utili tantum. 2. Qui possidet, legis subsidio defenditur, habetque exceptionem ad quos-

cunque non dominos, quævis ipse malæ fidei possessor sit. Illi verò, qui desit possidere, lex non succurrit. 3. possessor de re ipsa, desinens possidere de pretio illius, & valore convenitur.

R. Quemadmodum fictio, & Veritas differunt, licet hujus vicem illa suppleat, ita effectus illarum diversi esse possunt, ubi ratio aliqua suadet. Iamque dolo vitium est legibus, & æquitati inimicum, merito punitur in illis, qui malum creditoribus suis machinantur. Quæcunque igitur contra eos constituta sunt, in ultione fraudis tendunt, nec ulla ratio permittit, ut eadem cum veris possessoribus libertate gaudeant. Quod si etiam malæ fidei possessor legibus juvatur, ad commodum Actoris, & facilitatem recuperandi amissa pertinet. *Breviter*, qui dolo possidere desit, pro possessore habetur in sui damnum, non verò commodum, *V. Io. Andr. in Gloss. Dynum in Reg. Bona fides infra. Bartol. in l. Quoties. tit. si famul. furt. sec. dicatur.*

REGVLA XXXVII.

Vtile non debet per inutile vitari.

I. Inutile hæc dicitur, quicquid est, contra legem, vel naturam ejus rei, de qua agitur, & latissimè vagatur per materiam contractuum, testamentorum, litium, judiciorum, constitutionum, electionum, promissionum, & similibus: indeque, ut *Dynus* notat, innumerabilia exempla prostant. Paucis

illustrabimus. 1. Si electio prælati, vel Episcopi valida secundum Canones fuit, per falsam, & inutilem confirmationem non irritatur, sed manet in suo robore. *c. Si confirmationem de elect.* 2. donatio ultra 500. aureos vitiosa est, quod prohibita. *l. Sancimus. C. de donationibus.* Excessu sublato manet summa